

บุพบทในภาษาอังกฤษและภาษาไทย

บุพบทในภาษาอังกฤษ

บุพบท คือคำที่แสดงว่านามที่ตามหลังบุพบทนั้นมีความสัมพันธ์อย่างไรกับคำนามอื่น ตัวอย่าง เช่น

He went to the cupboard.

ในที่นี้ บุพบท to แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกริยา went และนาม cupboard และถือว่า "cupboard" เป็นกรรม (object) ของบุพบท to โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ตำแหน่งของคำบุพบทจะอยู่หน้าคำนามหรือคำสรรพนาม และถือว่านามหรือสรรพนามนั้น ๆ เป็นกรรม (object) ของบุพบทตัวนั้น/ดังนั้นในกรณีที่ใช้คำสรรพนามเป็นกรรมของบุพบท ผู้ใช้จึงต้องแน่ใจว่า ได้ใส่รูปที่ถูกต้องของสรรพนามคือรูปกรรม (objective form) เช่น I find the book on the table.

There is no difference in height between him and me (ไม่ใช่ between he and I)
อย่างไรก็ตาม ในบางครั้งเราจะพบว่า บุพบทมิได้ปรากฏอยู่หน้ากรรมของมันเสมอไป
กรรมของบุพบทอาจจะนำมาก่อนบุพบทก็ได้ ตัวอย่างเช่น

About what are you speaking?

What are you speaking about?

To whom was he talking?

Whom was he talking to?

* ซิริล มิลเลอร์¹ (Cyril Miller) กล่าวว่าประโยคที่ให้บุพบทอยู่ท้าย

¹Cyril Miller, A Grammar of Modern English for Foreign Students (London : Longman Group Ltd., 1971), p.211.

✓ ประโยคเป็นภาษาอังกฤษที่เป็นธรรมชาติกว่าประโยคที่บุพบทปรากฏอยู่หน้ากรรม

- โครงสร้างคำบุพบท The structure of prep in English

คำบุพบทในภาษาอังกฤษ อาจแบ่งตามประเภทของโครงสร้างออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. Simple prepositions (บุพบทเดี่ยว) เช่น at, in, on, for, from เป็นต้น

2. Complex prepositions (บุพบทที่ประกอบด้วยคำมากกว่า 1 คำ) ซึ่งแบ่งเป็นประเภทย่อย ๆ ได้ดังนี้

2.1 กลุ่มคำบุพบทที่ประกอบด้วยคำวิเศษณ์ร่วมกับบุพบทหรือคำบุพบทสองตัวรวมกัน เช่น along with, as for เป็นต้น

2.2 กลุ่มคำบุพบทที่ประกอบด้วยคำบุพบทหนึ่งคำร่วมกับคำกริยา หรือ คุณศัพท์ หรือ คำสันธาน ฯลฯ ตัวอย่างเช่น owing to, due to, because of ฯลฯ หรือจะเขียนเป็นกฎเพื่อให้ชัดเจนขึ้นได้ดังนี้

2.3 กลุ่มคำบุพบทที่ประกอบด้วยบุพบทสองตัวรวมกับคำนาม โดยมีคำนามอยู่ระหว่างบุพบทเดี่ยวสองตัว เช่น by means of, in comparison with, เป็นต้น หรือ Prep. → Prep. N. Prep.

ประเภทของคำบุพบทแบ่งตามความหมาย The classification of prepositions according to meaning

เราอาจแบ่งประเภทของคำบุพบทในภาษาอังกฤษโดยดูจากความหมายหรือความสัมพันธ์ระหว่างกรรม (object) ของคำบุพบทกับคำอื่น ๆ ในประโยคได้เป็น

7 ประเภท คำนว

1. บุพบทบอกสถานที่ (Prepositions of Place)

ได้แก่ above, across, after, against, along, at, before, between, behind, below, beneath, beside, beyond, by, down, from, in, near, off, on, out, over, round, through, up, within, without

You'll find it on the table.

I met her at the dance.

The equator is an imaginary line round the earth.

2. บุพบทบอกทิศทาง (Prepositions of Direction)

ได้แก่ about, across, after, against, along, among, at, between, beyond, by, down, from, into, inside, off, on, out of, over, through, to, towards, under, up, by way of ไป

They ran out of the burning building.

The parachutist floated through the air.

He walked towards the city hall.

3. บุพบทบอกเวลา (Prepositions of Time)

ได้แก่ after, at, around, before, between, beyond, by, during, from, of, since, through, until, till. ไป

I'll see you at eight O'clock.

I worked in the garden from three till six.

Call me again after ten O'clock.

4. บุพบทบอกลักษณะ (Prepositions of Manner)

ได้แก่ by, on, in, with, like, as ไป

You can go by bus.

You speak like an authority on this subject.

She greeted him with a smile.

He got a job as an elevator operator.

Coffee is sold by the pound.

5. บุพบทบอกความเกี่ยวเนื่อง (Prepositions of Association)

ได้แก่ according to, at, concerning, for, in, of, on, to, upon, with, within, without เช่น

We heard the news of your promotion from Bill.

The girl with the blond hair is Emil.

He showed the map to Ann.

6. บุพบทบอกความเป็นผู้กระทำ (Prepositions of Agency)

ได้แก่ by, by means of, due to, owing to, through, with เช่น

The door is opened by a mechanical device.

He killed himself with a table-knife.

The collision between the two ships was due to the thick fog.

7. บุพบทบอกความมุ่งหมาย (Prepositions of Purpose)

ได้แก่ for เป็นต้น ดังตัวอย่างในประโยค

I went to the post office for some stamps.

The dogs are fighting for the bones.

บุพบทวลี (Prepositional Phrase)

โดยทั่วไปแล้ว คำบุพบทในภาษาอังกฤษจะไม่ปรากฏตามลำพังในประโยค แต่จะประกอบเป็นส่วนหนึ่ง (combination) ของนามวลี (noun phrase) หรือ

กริยาวลี (Verb Phrase) บรรดาวลีทั้งหลายที่ชนต้นด้วยคำบุพบทนั่นเองที่เราเรียกว่า
บุพบทวลี บางครั้งเราก็พบว่า คำบุพบทอาจจะปรากฏหน้าบุพบทวลีได้ด้วย
ดังนั้นจึงพอจะสรุปลักษณะโครงสร้างของบุพบทวลีได้ดังนี้ คือ

1. PP. \longrightarrow Prep. NP.

ตัวอย่าง : in the forest.

2. PP. \longrightarrow Prep. PP.

ตัวอย่าง : from under the table.

ตำแหน่งและหน้าที่ของบุพบทวลี

บุพบทวลีในภาษาอังกฤษจะปรากฏในประโยคในลักษณะต่อไปนี้ คือ

1. เป็นส่วนหนึ่งของกริยาวลี (VP) เมื่อกริยาวลีนั้นอยู่ในโครงสร้างใด
โครงสร้างหนึ่งต่อไปนี้

$$VP. \longrightarrow V. \left(\begin{array}{l} NP. \\ Adj. \end{array} \right) (PP)$$

หรืออาจแยกเป็นกฎย่อย ๆ ได้ดังนี้

1.1 VP \longrightarrow V. NP. PP ดังตัวอย่าง

John hit the ball in the forest.

1.2 VP \longrightarrow V. Adj. PP ตัวอย่างเช่น

.....is short for a basketball player.

1.3 VP \longrightarrow V. PP. ตัวอย่างเช่น

The dog ran behind the house.

2. เป็นส่วนขยายของนามวลี (NP) โดยอาจจะปรากฏตามหลัง "head noun"
เพื่อขยายความของคำนามนั้นให้ชัดเจนขึ้น เราเรียกบุพบทวลีที่อยู่ในตำแหน่งนี้ว่า

Postnominal Prepositional Phrase.

โครงสร้างของนามวลีที่มีบุพบทดีเป็นส่วนขยายจะอยู่ในลักษณะต่อไปนี้

NP → (Det) N (PP)

ตัวอย่างของนามวลีที่มีบุพบทดีเป็นส่วนขยาย เช่น

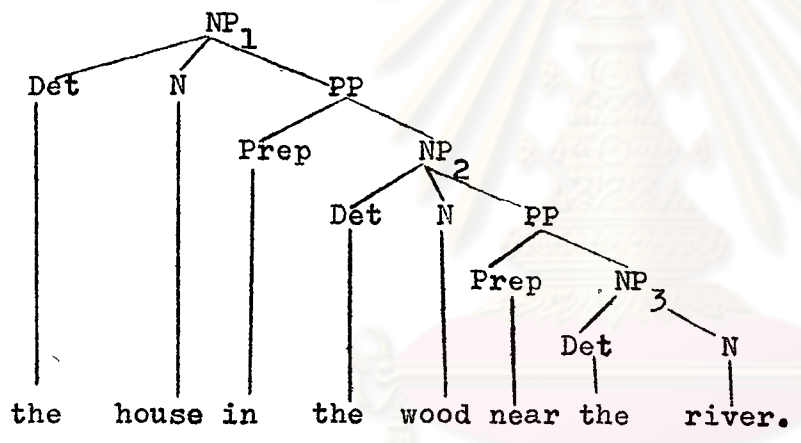
the house in the woods.

✓ และทั้งที่ไถ่กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่า บุพบทดี คือนามวลีที่มีคำบุพบทนำหน้า หรืออยู่ในโครงสร้าง

PP → Prep NP.

ดังนั้น เมื่อนำโครงสร้างของนามวลี NP → (Det) N (PP)

มาเชื่อมโยงเข้ากับโครงสร้างของบุพบทดี (PP) เราจึงสามารถขยายโครงสร้างของนามวลีออกไปได้เรื่อย ๆ ตัวอย่างเช่น

และอาจขยายออกไปได้อีกมากกว่านี้ เช่น

✓ the house in the woods near the river by the town near the mountain over the freeway.

เอเดรียน อักมาเจียน (Adrian Akmajian) และแฟรงค์ เฮนรี่² (Frank Henry) ได้กล่าวสนับสนุนเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า หน่วยนามวลีทุกหน่วย

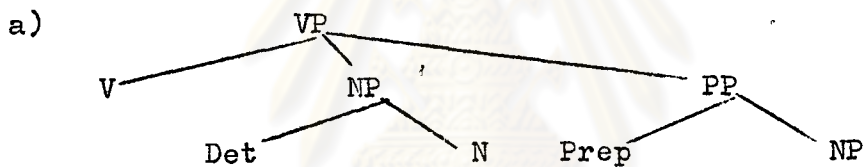
²Adrian Akmajian and Frank Henry, An Introduction to the Principles of Transformational Syntax (Cambridge : The Massachusetts Institute of Technology Press, 1975), p.4-5.

สามารถมีบุพบทเป็นส่วนประกอบได้ และบุพบทก็อาจมีหน่วยนามวลีเป็นส่วนประกอบได้เช่นกัน เมื่อเป็นเช่นนั้น หน่วยนามวลีหน่วยหนึ่งจึงอาจมีโครงสร้างซับซ้อนขยายยาวออกไปเท่าใดก็ได้ไม่จำกัด

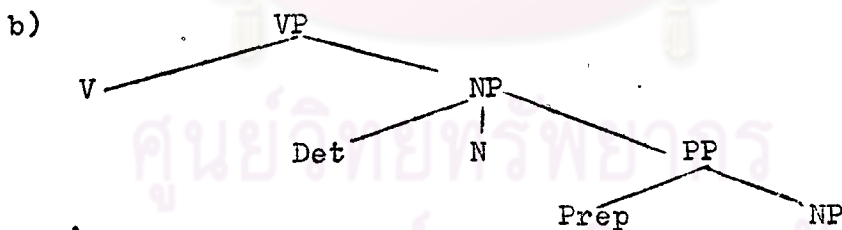
จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงพอจะสรุปลักษณะการปรากฏของบุพบทได้ดังนี้ คือ

1. VP \longrightarrow V, ({ NP } / { Adj. }) (PP)
2. NP \longrightarrow (Det) N (PP)

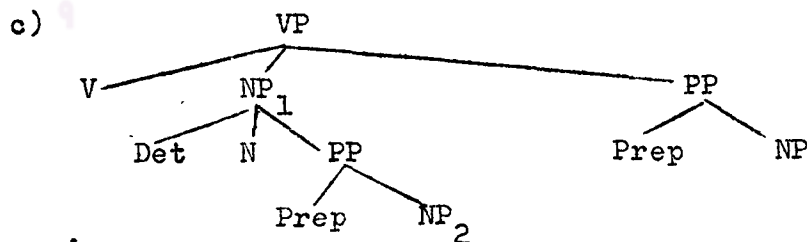
จึงอาจกล่าวได้ว่า บุพบท อาจจะเกิดที่ส่วนท้ายของนามวลี (NP) หรือส่วนท้ายของกริยวลี (VP) ก็ได้ ซึ่งย่อมหมายถึงว่า กฎ 1 และ 2 ข้างต้นสามารถจะทำนายได้ว่าโครงสร้างต่อไปนี้ อาจเกิดขึ้นได้

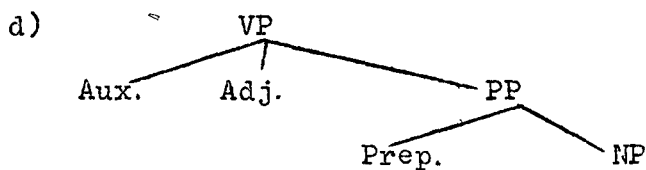
ตัวอย่าง : Mary put the book on the shelf.

ตัวอย่าง : We destroyed the key to that door.

ตัวอย่าง : She put the key to that door on the shelf.

ตัวอย่าง : We are short of sugar.

จากโครงสร้าง a) จะเห็นได้ว่า นามวลี(NP)และบุพบทวลี(PP)ต่างก็เป็นหน่วย(constituents) ที่ไม่ขึ้นแก่กัน ทั้งนี้เราทดสอบได้โดยใช้ประโยคแบบกรรมวาจก(Passive transformation) กล่าวคือ

a. Mary put the book on the shelf.

b. The book was put on the shelf by Mary.

จะเห็นได้ว่า NP-the book และ NP-Mary ต่างก็ถูกย้ายที่ แต่ PP-on the shelf ยังอยู่ในตำแหน่งเดิม ถ้าเราย้ายตำแหน่งของ PP ไปกับ NP ด้วย ประโยคดังกล่าวก็จะกลายเป็นประโยคที่ผิดไวยากรณ์ คือ

c. *The book on the shelf was put by Mary.

จากการทดสอบข้างต้น แสดงให้เห็นว่า NP และ PP ในประโยคตัวอย่างมีโครงสร้างที่เป็นอิสระ ไม่ขึ้นต่อกัน

เมื่อนำโครงสร้าง a) และ b) มาเปรียบเทียบกัน เราจะเห็นว่าต่างกัน ดูตัวอย่างประโยคจากโครงสร้าง b) ต่อไปนี้

We destroyed the key to that door.

จากตัวอย่างนี้ เห็นได้ว่า NP และ PP เป็นหน่วยเดียวกัน (Single unit) เมื่อจะเปลี่ยนโครงสร้างจากกัตตุวาจก (active) มาเป็น กรรมวาจก(Passive) ก็จะต้องย้ายตำแหน่งของ NP และ PP ไปพร้อมกัน แต่ถ้าหากย้ายตำแหน่งของ NP และ PP ไปอย่างไม่เกี่ยวข้องกัน ก็จะทำให้ประโยคนั้นกลายเป็นประโยคที่ผิดไวยากรณ์ คือ

*The key was destroyed to that door by us.

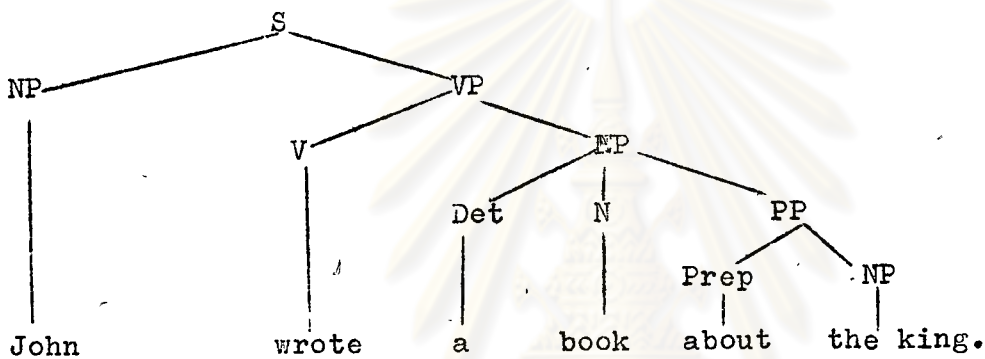
○ ประโยคที่ถูกต้อง คือ

The key to that door was destroyed by us.

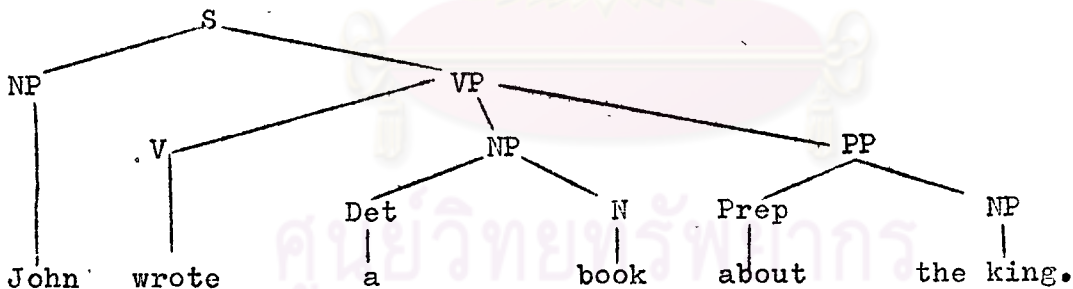
อย่างไรก็ตาม ในบางครั้งเราจะพบประโยคที่เรียกว่า Ambiguous คืออาจถือว่าอยู่ในโครงสร้างทั้งสองแบบที่กล่าวมาแล้ว ตัวอย่างของประโยคนั้น เช่น

John wrote a book about the king.

ประโยคนี้อาจจะอยู่ในโครงสร้างแบบ b) คือ

ประโยคเดียวกันนี้อาจจะอยู่ในโครงสร้างแบบ a) ก็ได้ คือ

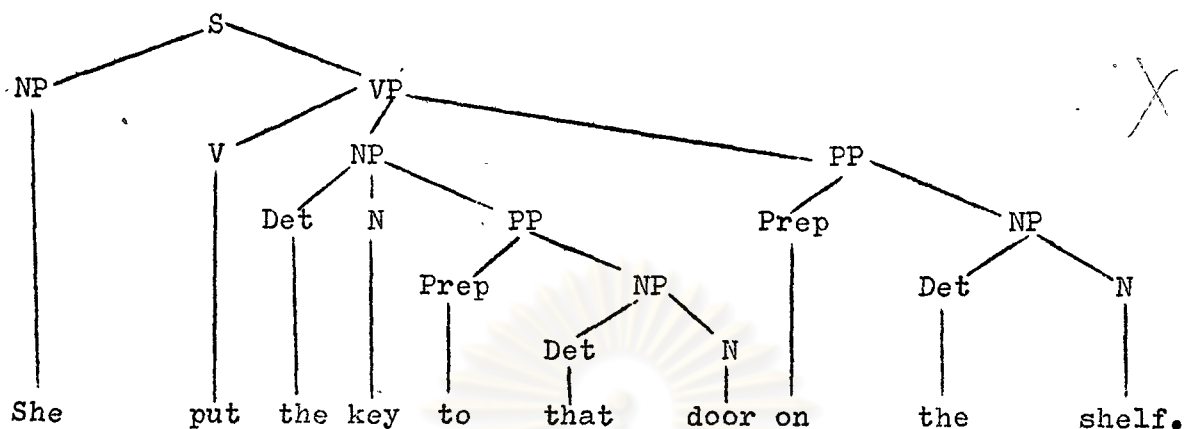
การทดสอบโดยใช้ประโยคกรรมวาจก จะพิสูจน์ประโยคดังกล่าวได้เช่นกันคือ

a. John wrote a book about the king.

b. A book about the king was written by John.

c. A book was written about the king by John.

สำหรับโครงสร้างแบบ c) นั้น เป็นการรวมเอาโครงสร้าง a และโครงสร้าง b เข้าด้วยกัน แสดงให้เห็นชัดเจนได้โดยใช้ตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

กฎไวยากรณ์ปริวรรต (Transformational Rules)

ประโยคที่ปรากฏในทุกภาษา จะมีโครงสร้าง 2 ระดับ คือโครงสร้างลึก (deep structure) ซึ่งบอกความหมายที่แท้จริงของประโยค และโครงสร้างพื้นผิว (surface structure) ซึ่งเป็นโครงสร้างที่ปรากฏออกมาในการพูดหรือเขียนโดยทั่วไป จึงปรากฏว่า ความแตกต่างของโครงสร้างประโยคหรือลักษณะไวยากรณ์ต่าง ๆ ในแต่ละภาษามักจะปรากฏให้เห็นในโครงสร้างพื้นผิวนั้นเอง ถ้าได้ศึกษาไปจนถึงโครงสร้างลึก อาจจะพบว่าลักษณะไวยากรณ์นั้น ๆ ไม่แตกต่างกัน หรือในทางตรงกันข้าม โครงสร้างพื้นผิวที่เหมือนกันในสองภาษาอาจจะมาจากโครงสร้างลึกที่แตกต่างกันก็ได้เช่นกัน

ไวยากรณ์ปริวรรตจะช่วยให้เห็นลักษณะความแตกต่างของโครงสร้างลึก, โครงสร้างพื้นผิวของภาษา, และความเชื่อมโยงของแต่ละหน่วย (constituent) ของประโยค ด้วยเหตุนี้ ไวยากรณ์ปริวรรตจึงเป็นไวยากรณ์ที่จะสามารถอธิบายความแตกต่างของระบบและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของแต่ละภาษาได้ดีที่สุด

ในการนำคำพูดในภาษาอังกฤษไปใช้นั้น จะดำเนินไปตามกฎไวยากรณ์เหล่านี้ คือ

1. The prepositional phrase insertion เป็นการนำบุพบทดี (PP → Prep.NP) ไปเสริมในประโยค จะได้ลักษณะประโยคดังนี้

$$X \text{ VP. } Y \longrightarrow X \text{ VP. PP. } Y.$$

ตัวอย่าง : He is walking \implies He is walking along the beach.

ในภาษาอังกฤษ การเลือกคำบุพบทมาใช้ บางครั้งมีได้ถือตามความหมายประจำคำบุพบทนั้น ๆ แต่การเลือกขึ้นอยู่กับคำนามที่ตามมา กล่าวคือ กรรมของบุพบท จะเป็นตัวบ่งว่าจะต้องใช้คำบุพบทตัวใด ตัวอย่างเช่น

He lives on the campus.

There's a bench on the lawn.

There's a bench in the yard.

2. The prepositional phrase shift บุพบทวลีจะถูกย้ายมาไว้หน้าประโยค ดังนี้

X VP. PP. Y \implies PP X VP Y

ตัวอย่าง : He ran up the hill \implies Up the hill he ran.

กฎการย้ายที่บุพบทวลี จะกระทำเมื่อต้องการเน้นความสำคัญของส่วนนั้น

3. The preposition deletion คำบุพบทบางครั้งอาจจะละได้ ดังนี้

X Prep. NP Y \implies X NP Y

I went there on the day \implies I went there the day before yesterday.

กฎการละคำบุพบทในภาษาอังกฤษ มีข้อจำกัดในการใช้ คือ เราอาจจะละคำบุพบทได้ในกรณีต่อไปนี้ เท่านั้น

3.1 เมื่อบุพบทนั้นเป็นบุพบทบอกเวลา หรือบุพบทที่ใช้นำหน้า "deictic phrases" ที่เกี่ยวกับเวลา ตัวอย่างเช่น

(on) Monday week, (in) the January before last,

(on) the day before yesterday เป็นต้น

3.2 เมื่อบุพบทนั้นเป็นบุพบทที่ใช้กับวลีที่บ่งถึงเวลาที่ล่วงมาแล้วหรือถึงเวลาที่กำลังพูดถึง เช่น (in) the previous spring, (at) the following weekend, (on) the next Monday เป็นต้น

4. The prepositional object deletion กรรมที่อยู่หลังคำบุพบท
อาจจะละได้ ดังนี้

X Prep. NP # \implies X Prep #

ตัวอย่าง : A car drove past the door \implies A car drove past
การใช้กฎข้อนี้มีข้อจำกัดคือ จะใช้ได้เฉพาะในกรณีที่มีนามวลี (NP) ที่เป็นกรรม
ของคำบุพบทถูกอ้างถึงมาแล้ว และเป็นสิ่งเข้าใจในระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง

5. The preposition preposing คำบุพบทอาจจะย้ายไปอยู่หน้าประโยค
ได้ดังนี้

Q NP VP Prep # \implies # Prep Q NP VP

ตัวอย่าง : Which house did you \implies About which house
tell me about. did you tell me.

หรือ : The girl whom I give \implies The girl to whom I
the book to give the book.

กฎนี้จะใช้กับประโยคคำถาม หรือในอนุภาค (clause) เท่านั้น เมื่อย้ายที่
คำบุพบทมาไว้หน้าประโยค จะแสดงให้เห็นความมีพิธีรีตอง (formal) ของประโยคนั้น

6. The object pronoun forming กฎข้อนี้เป็นกฎบังคับ เมื่อคำที่
ตามคำบุพบทมาอยู่ในรูปของคำสรรพนาม จะต้องเปลี่ยนคำสรรพนามนั้นให้อยู่ในรูปของ
คำสรรพนามที่เป็นกรรมทันที มีลักษณะดังนี้

X Prep. Pro Y. \implies X Prep Pro <+obj> Y.

ตัวอย่าง : Our success depends \implies Our success depends
on he. on him

7. The nominal modification กฎนี้เป็นการนำเอาบุพบทวลีไป
เป็นส่วนขยายของคำนามหรือนามวลี มีลักษณะดังนี้

X NP Y \implies N NP PP Y

ตัวอย่าง : The girl is my sister. \implies The girl with long
hair is my sister.

บุพบทในภาษาไทย

บุพบท เป็นคำที่แสดงความหมายทางโครงสร้าง แบบเชื่อมคำคนละชนิด ตั้งแต่สองคำขึ้นไปให้มีความหมายต่อเนื่องกัน โดยปกติแล้วคำบุพบทในภาษาไทย เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ และทำหน้าที่ตามลำพังได้ จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยาและคำนาม

ในการกำหนดคำบุพบทในภาษาไทย อาจใช้กรอบประโยคทดสอบทั้งสองนี้เป็นหลัก¹ คือ

1 นาม กริยาอาการ คำช่วยกริยา _____ นาม.

2 นาม คำช่วยกริยา กริยาอาการ _____ นาม.

ตัวอย่างคำบุพบทที่ปรากฏในกรอบประโยคที่ 1 ได้

เด็กวิ่งเล่นอยู่ในสวน

ลูกนั่งอยู่กับแม่

ปากกว้างอยู่บนโต๊ะ ✓

ผ้าตากอยู่หลังบ้าน

ตัวอย่างคำบุพบทที่ปรากฏในกรอบประโยคที่ 2 ได้

เรือกำลังแล่นใต้สะพาน

ลมคงแรงกลางทะเล

เด็กเพิ่งขึ้นจากน้ำ ✓

ถ้าสังเกตจากกรอบประโยคทดสอบข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่า คำบุพบทจะปรากฏหน้าคำนามและหลังคำกริยาเสมอ

¹Vichin Panupong, Inter-Sentence Relations in Modern Conversational Thai (Bangkok : The Siam Society, 1970), p.212.

คำบุพบทนอกจากจะปรากฏหน้าคำนามแล้ว ยังอาจจะปรากฏหน้านามวลี กาลวลี คำบอกเวลา และลักษณะนาม ได้ด้วย² ตัวอย่าง เช่น

ครูที่เฉพาะเค็กผู้ชาย

เขาแ่งงานค้งแคบ็กลาย

หมาหอนทงค็น

เขารอหนงสื่อทงคู

โครงสร้างคำบุพบท

บุพบทในภาษาไทย อาจแบ่งตามลักษณะโครงสร้างได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. คำบุพบทที่ประกอบด้วยบุพบทเพียงตัวเดียว เช่น บน, ใต้, เหนือ, ฯลฯ
ดังในประโยคต่อไปนี้

หนังสือวางอยบนใโต๊ะ ✓✓

เรือกำลงแลนใทะสะพาน

แมลงเมาบินเนหือกองไฟ

2. กลุ่มคำบุพบท แบ่งเป็นประเภทย่อย ๆ ได้ 2 ประเภท คือ

2.1 กลุ่มคำบุพบทที่ประกอบด้วยคำบุพบท 2 ตัวเรียงกัน

เช่น จากใน, จากทรง, ทรงกลาง, ทลอกท้ง ฯลฯ ดังตัวอย่าง
ในประโยคต่อไปนี้

รถล่ยทรงกลางสะพาน

เขาหยบมีคมาจากในครัว ฯลฯ

2.2 กลุ่มคำบุพบทที่ประกอบด้วยคำบุพบท 3 ตัวเรียงกัน เช่น จากที่บน,

²สุมิตรา อังวัฒนกุล, "คำบุพบทในภาษาไทย" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชามัธยมศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509).

ที่ข้างนอก, ที่ตรงกลาง ฯลฯ เช่น
 เขาชะเง้อคชบวนแห่จากที่บนบาน
 แมร่อยูที่ข้างนอกโรงเรียน
 เขาหยิบจานมาจากที่ตรงหลังตู้ ฯลฯ

ประเภทของคำบุพบทแบ่งตามความหมาย

โดยที่คำบุพบทในภาษาไทย เป็นคำที่แสดงความหมายทางโครงสร้างแบบเชื่อม คำคนละชนิดตั้งแต่สองคำขึ้นไปให้มีความหมายต่อเนื่องกัน เราจึงอาจแบ่งประเภทของคำบุพบทในภาษาไทยโดยคจากความหมายของบุพบทนั้น ๆ ออกได้เป็น 7 ประเภท คือ

1) บุพบทที่นำหน้าคำเพื่อบอกสถานที่ ได้แก่ กลาง, ใกล้, ใกล้, ข้าง, จาก, ซีก, ตรง, ทาง, ที่, นอก, ใน, บน, ประจำ, แถว, ริม, หน้า, หลัง, ห่าง, เหนือ เช่น

เขานั่งข้างเวที place
 น้ำไหลจากกอก
 เขาไปทางรถยนต์

2) บุพบทที่นำหน้าคำที่บอกทิศทางที่มุ่งไป ได้แก่ ถึง เช่น

เดินถึงโรงเรียน direction
 แหพระถึงวัด

3) บุพบทที่นำหน้าคำบอกเวลา ได้แก่ ตลอด ตั้งแต่ ตัวอย่างเช่น

ฝนตกตลอดคืน Time
 เขาแต่งงานตั้งแต่ปีกลาย

4) บุพบทที่นำหน้าคำเพื่อขยายความให้ชัดเจน ได้แก่ กะ, กับ, ด้วย, โดย, ตาม เช่น

แดงไต่ยีนมากะห
 น้องใช้มือกับกางเกง manner

พวกกบฏยอมทำตามโดยดี

เชิญทำอะไร ๆ ได้ตามความสะดวก

เธอควรตัดคำตามขวาง

5 บุพบทที่นำหน้าคำที่เป็นความเกี่ยวเนื่อง ได้แก่ คำว่า ทั้ง, ด้วย, แก่, เฉพาะ, ต่อ, เมื่อ, เพื่อ เช่น

Association

พันผู้ทั้งปากเลย

ครูให้รางวัลแก่นักเรียน

จะอนุญาตเฉพาะหัวหน้าชั้น

ต้องรีบยื่นฟ้องต่อศาล

แม่เก็บเงินเพื่อลูก

เราจัดสำหรับเมื่อเขาควย

6 บุพบทที่นำหน้าคำที่เป็นผู้กระทำหรือเครื่องมือเครื่องใช้ ได้แก่ โดย, ให้, ด้วย เช่น

✕ หนังสือเขียนโดยพี่พร

Agency

แดงนวดให้ยาย

เขียนด้วยมือลบควยเท้า

7 บุพบทที่นำหน้าคำที่นำมาเปรียบเทียบ ได้แก่ คำว่า "กว่า" ตัวอย่างเช่น

✕ หลอนสวยกว่าน้องสาว

comparison

น้องชยันกว่าฉันเสียอีก

บุพบทวิ

โดยปกติแล้ว คำบุพบทในภาษาไทยจะใช้ตามลำพังไม่ได้ เพราะไม่มีความหมายอยู่ในตัวของมันเอง แต่ความหมายจะไปตกอยู่ที่คำที่อยู่ข้างหลังคำบุพบทนั้น เช่น

* เขานั่งอยู่ใน

ประโยคนี้จะไม่ทำให้ผู้ฟังได้รู้ความหมายอันใด แม้จะมีคำบุพบท "ใน" ปรากฏ

อยู่ ถ้าจะให้ไต่ความหมาย จะต้องมียุคตามหลังคำบุพบทนั้นมา เราเรียก วลีที่มีคำบุพบท นำหน้านั้นว่า บุพบทวลี ตัวอย่างเช่น

เขานั่งอยู่ในห้องกายบริหาร

ครูให้รางวัลแก่นักเรียน

ดังนั้น จึงพอจะสรุปลักษณะโครงสร้างของบุพบทวลีได้ ในทำนองเดียวกับ

โครงสร้างของบุพบทวลีในภาษาอังกฤษ คือ

1 PP \longrightarrow Prep. NP

ตัวอย่าง : บนภูเขา

2 PP \longrightarrow Prep. PP

ตัวอย่าง : ตลอดทั้งวัน

ตำแหน่งและหน้าที่ของบุพบทวลี

ในภาษาไทย บุพบทวลีจะปรากฏในประโยคได้ในลักษณะเดียวเท่านั้น คือ ทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของกริยาวลี (VP) คือเชื่อมคำกริยาและคำนามเข้าด้วยกัน อาจแสดงโครงสร้างของกริยาวลีที่มีบุพบทวลีเป็นส่วนขยาย ได้ดังนี้

VP \longrightarrow V(NP) (PP)

ทั้งนี้ หมายความว่า บุพบทวลีอาจจะใช้ตามหลังคำกริยาประเภทต่าง ๆ ดังนี้

ก. กริยากรรม คือกริยาที่ไม่มีนามตามหลังเลย เช่น

น้ำไหล

เขากระโดด

ไฟไหม้

ตัวอย่างเมื่อมีบุพบทวลีมาขยาย เช่น

น้ำไหลจากกอก

เขากระโดดจากหน้าผา

ไฟไหม้ไกลบน

ข. กริยาสกรรม คือคำกริยาที่มีคำนามตามหลังหนึ่งตัว เช่น

เขาจัดสำรับ

แม่เก็บเงิน

เขาหาเงิน

ตัวอย่างเมื่อมีบุพบทลีมาขยาย เช่น

เขาจัดสำรับเพื่อเธอ

แม่เก็บเงินเพื่อลูก ๆ

เขาหาเงินเพื่อครอบครัว

ค. กริยาทวิกรรม คือคำกริยาที่มีคำนามตามหลังสองตัว เช่น

เขาแจกของซำรวยแจก

ฉันสอนหนังสือเด็ก

ครูบอกคะแนนนักเรียน

ตัวอย่างเมื่อมีบุพบทลีมาขยาย เช่น

เขาแจกของซำรวยแจกหน้าประตู

ฉันสอนหนังสือเด็กทั้งวัน

ครูบอกคะแนนนักเรียนเฉพาะคนสอบได้

ง. คำกริยาที่ต้องมีคำบุพบทตามเสมอ คือคำกริยาที่ไม่เคยปรากฏโดยไม่มีคำบุพบทที่ตามด้วยนามข้างหลัง ตัวอย่างเช่น คำกริยา ทะเลาะ หวังดี และเกี่ยว ซึ่งต้องมีคำบุพบทตามเสมอ³ ตัวอย่างเช่น

นิคทะเลาะกับน้อง

เขาหวังดีต่อเพื่อน

เรื่องนี้เกี่ยวกับการเมือง

³ สุมิตรา อังวัฒนกุล, เรื่องเดียวกัน.

กฎไวยากรณ์ปริวรรต (Transformational Rules)

การศึกษาลักษณะบุพบทในภาษาไทยเท่าที่ผ่านมาเป็นการศึกษาโดยอาศัยหลักไวยากรณ์แบบเก่า (traditional grammar) และไวยากรณ์โครงสร้าง (structural grammar) เป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม มีการศึกษาลักษณะของบุพบทในภาษาไทยตามหลักไวยากรณ์ปริวรรตอยู่บ้าง ดังมีปรากฏในหนังสือ "A Comparative Study of English and Thai Syntax"⁴ และ "Thai Syntax : An Outline"⁵ แต่ก็มีกล่าวถึงน้อยมาก ในการศึกษาลักษณะและกฎในการใช้คำบุพบทในภาษาไทยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้พยายามวิเคราะห์และค้นคว้าหากฎไวยากรณ์ปริวรรตที่เกี่ยวกับการใช้คำบุพบท เพื่อจะไขข้อให้เห็นความแตกต่าง ระหว่างคำบุพบทในภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ได้ชัดเจนที่สุด

กฎในการใช้คำบุพบทในภาษาไทย มีดังต่อไปนี้

1 The prepositional phrase insertion เป็นการนำบุพบทวลี (PP → Prep NP) ไปเสริมในประโยค จะได้โครงสร้างประโยคดังนี้

X VP Y → X VP PP Y

ตัวอย่าง : เขากระโดดลงไป → เขากระโดดลงไปจากหน้าผา

ภาษาไทยไม่เคร่งครัดในการใช้คำบุพบทเท่า ไฉนก็ การเลือกคำบุพบทมานำหน้าวลีเพื่อทำให้เป็นบุพบทวลีนั้น จะใช้คำบุพบทตัวใดนำหน้าคำนามตัวใดก็ได้ โดยถือตาม

⁴Chalao Chaiyaratana, "A Comparative Study of English and Thai Syntax" (Ph.D.Dissertation, Indiana University, 1961).

⁵Udom Warotamasikhhadit, "Thai Syntax : An Outline" (Ph.D.Dissertation, The University of Texas, 1963).

ความหมายประจำคำบุพบทเป็นสำคัญ ตัวอย่างเช่น

เกาอวางอยอยอที่อสนาม

เกาอวางอยอยอในอสนาม

เกาอวางอยอยอบนอสนาม

2 The prepositional phrase shift ในภาษาไทย บุพบทวลีจะทำหน้าที่พิเศษขยายหน่วยกริยาเท่านั้น และเราอาจย้ายบุพบทวลีที่ทำหน้าที่พิเศษนี้ไปไว้ที่ส่วนหน้าประโยคหรือท้ายประโยคก็ได้ จะไม่ทำให้ความหมายของประโยคนั้นเปลี่ยนแปลงไป ดังนี้

X VP PP \longrightarrow # PP X VP Y

ตัวอย่าง : เขากระโดดลงไปจากหน้ามา \longrightarrow จากหน้ามาเขากระโดดลงไป

3 The prepositional object deletion กรรมที่ตามหลังคำบุพบทอาจถูกละไ้ดังนี้

X Prep NP # \longrightarrow X Prep #

ตัวอย่าง : เขาโยนขยะลงมาจากข้างบนระเบียง \longrightarrow เขาโยนขยะลงมาจากข้างบน

การใช้กฎข้อนี้มีข้อจำกัดคือเราจะละกรรมที่ตามหลังบุพบทได้ก็ต่อเมื่อประโยคนั้นมิได้เป็นประโยคเริ่ม และคำบุพบทในประโยคเป็นกลุ่มคำบุพบท หรือบุพบทที่มีมากกว่าหนึ่งคำเรียงกัน ถ้าบุพบทในประโยคเป็นบุพบทเดี่ยว จะละกรรมที่ตามหลังบุพบทไม่ได้ เช่น

* เขาอยอยอบน (บ้าน)

เขาอยอยอข้างบน

* นองอแอบอยอยอใน (ห้อง)

นองอแอบอยอยอข้างใน

4 The preposition deletion การละตัวบุพบท เช่น

X Prep NP Y \longrightarrow X NP Y

ตัวอย่าง : เขาไม่ชอบนอนที่เตียง \equiv เขาไม่ชอบนอนเตียง

ในภาษาไทยเรามักนิยมละคำบุพบทเสีย เพราะคำบุพบทไม่สำคัญมากเท่าคำนาม กริยา และวิเศษณ์⁶ ฉะนั้น บุพบทบางคำอาจจะปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ในประโยคเดียวกัน โดยไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป ตัวอย่างประโยค เช่น

ก. คณบดีให้รางวัลแก่นิสิต

ข. คณบดีให้รางวัลนิสิต

ความหมายของประโยค ข ที่ไม่มีคำบุพบท แก่ อยู่ด้วย มีความหมายเหมือนกับประโยค ก ที่มีคำบุพบท แก่ ปรากฏอยู่ คำบุพบทที่อาจจะปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ในประโยคเดียวกัน โดยไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไปมีอยู่ 10 คำ คือ

- 1 กะ
- 2 กับ
- 3 แก่
- 4 จาก
- 5 ตรง
- 6 ต่อ
- 7 ถึง
- 8 ทาง
- 9 ที่
- 10 ให้⁷

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁶บรรจบ พันธุเมธา, ลักษณะภาษาไทย (พระนคร : โรงพิมพ์กรุงสกลาครพรว, 2514), หน้า 196.

⁷สุมิตรา อังวชันกุล, เรื่องเดิม, หน้า 66.

ตัวอย่างของคำบุพบทที่อาจจะปรากฏ หรือไม่ปรากฏก็ได้ในประโยคเดียวกัน โดยไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป จะแสดงในประโยคต่อไปนี้

1 กะ, กับ

- 1 เขาไปปรึกษากับครู
เขาไปปรึกษาครู
- 2 ฉันไม่อยากลองดีกับเขา
ฉันไม่อยากลองดีเขา
- 3 เด็กเอาหัวตัวเองโขกกับโต๊ะ
เด็กเอาหัวตัวเองโขกโต๊ะ

2 แก่

- 1 ลุงให้เงินแก่หลาน
ลุงให้เงินหลาน
- 2 ครูสั่งครูแก่นักเรียน
ครูสั่งครูนักเรียน

3 จาก

- 1 พอกเงินจากธนาคาร
พอกเงินธนาคาร
- 2 บ้านอยู่ไกลจากตลาด
บ้านอยู่ไกลตลาด

4 ตรง

- 1 เขาออกตรงของโหว
เขาออกของโหว
- 2 บ้านเขาอยู่ตรงมุมถนน
บ้านเขาอยู่มุมถนน

5 ต่อ

- 1 เขาทำงานเลี้ยงต่ออันตราย
เขาทำงานเลี้ยงอันตราย
- 2 เขาอนอนวอนต่อพระผู้เป็นเจ้า
เขาอนอนวอนพระผู้เป็นเจ้า

6 ถึง

- 1 กริยาสอถึงตระกฏ
กริยาสอตระกฏ
- 2 พวกเขากำลังคุยถึงเรื่องการปฏิวิติ
พวกเขากำลังคุยเรื่องการปฏิวิติ

7 ทาง

- 1 นิคยนอยทางไหน
นิคยนอยไหน
- 2 ควรเขาทางประตหนา
ควรเขาประตหนา

8 ให้

- 1 แมเาะที่ประตหอง
แมเาะประตหอง
- 2 เราพบกันที่บ้านเพื่อน
เราพบกันบานเพื่อน

9 ให้

- 1 เขาแนะทางให้เพื่อน
เขาแนะทางเพื่อน
- 2 ครูสอนวิธีพิศให้นักเรื่อน
ครูสอนวิธีพิศนักเรื่อน